

รายงานสรุป

กิจกรรมฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากร

ณ ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำบลชำผักแพว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม 2566

บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ร่วมกับศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากร ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ณ ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำบลชำผักแพว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม 2566

กิจกรรมฯ นี้ มีคณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งเป็นเครือข่ายประสานงานและดำเนินงานสนองพระราชดำริของโครงการ อพ.สธ. จำนวน 36 แห่ง จำนวน 61 คน เข้ารับการอบรม การฝึกอบรมดังกล่าวนี้มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรในการสำรวจฐานทรัพยากรท้องถิ่น ที่จะเป็นผู้ให้ความรู้และขยายผลงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโครงการ อพ.สธ. สำคัญของการอบรมครอบคลุมการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวทางการสำรวจฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตามหลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากร ตลอดจนการนำไปปฏิบัติใช้ เพื่อสนองพระราชดำริฯ ด้านการบริหารและจัดการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับแนวทางของโครงการ อพ.สธ.

การอบรมครั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก นายแพทย์ ดร.นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล ผู้อำนวยการศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นประธานเปิดกิจกรรมฯ โดยมีผู้แทนบริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นองค์กรร่วมสนองพระราชดำริฯ เข้าร่วมในพิธีดังกล่าวด้วย

สรุปประเด็นสำคัญจากการฝึกอบรม

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566

- การบรรยายหัวข้อ “แนวทางการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นตามแนวทางโครงการ อพ.สธ.” โดยนายธานินทร์ สังคะนุช เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ อพ.สธ. ซึ่งได้ให้ความรู้หลักการดำเนินงานฐานทรัพยากรตามแนวทาง อพ.สธ. ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ และทรัพยากรภูมิปัญญาจากท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการฐานทรัพยากรที่เป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้ พร้อมทั้งสามารถน้อมนำแนวพระราชดำริฯ โครงการ อพ.สธ. สู่การร่วมคิดร่วมปฏิบัติการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การบรรยาย งานที่ 1 “งานปกปักทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี และนิยามงานปกปักทรัพยากร รวมถึงหลักการการสำรวจทรัพยากร การศึกษาทรัพยากร การถ่ายภาพทรัพยากร และการทำตัวอย่างทรัพยากร

- กิจกรรมฝึกปฏิบัติการทำทะเบียนทรัพยากร โดยการแบ่งกลุ่มผู้อบรมทำแผนผังแสดงทรัพยากรจากข้อมูลชุมชนตัวอย่างที่วิทยากร อพ.สธ. เป็นผู้กำหนด พร้อมทั้งจัดทำสื่อสำหรับนำเสนอต่อวิทยากร อพ.สธ.

วันที่ 1 มีนาคม 2566

- การนำเสนอผลงานจากการฝึกปฏิบัติการทำทะเบียนทรัพยากรต่อวิทยากร อพ.สธ. พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมอบรมกลุ่มต่างๆ

- การบรรยายงานที่ 2 “งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นและวิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วย 7 ใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์

- กิจกรรมเรียนรู้ทฤษฎีและฝึกปฏิบัติการจดบันทึกลงใบงานทั้ง 7 ใบงาน พร้อมจัดทำสื่อเพื่อนำเสนอต่อวิทยากร อพ.สธ. พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะระหว่างผู้เข้าอบรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

วันที่ 2 มีนาคม 2566

- การบรรยายงานที่ 3 “งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่นตามหลักวิชาการของโครงการ อพ.สธ. ด้วยการศึกษและทำการบันทึกการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) การจัดหาและรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น
- 2) การปลูก และรักษา ทรัพยากรท้องถิ่น
- 3) การติดตามการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรท้องถิ่น

- กิจกรรมฝึกปฏิบัติการประยุกต์ใช้องค์ความรู้งานที่ 1-3 โดยการแบ่งกลุ่มผู้อบรมให้ร่วมกันจัดหาและรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมทั้งเรียนรู้การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ กำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ จัดทำผังภูมิทัศน์ กำหนดแนวทาง ปลูก รักษา ทรัพยากรท้องถิ่น รวมถึงการออกแบบการติดตามการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรท้องถิ่น และจัดทำสื่อเพื่อนำเสนอผลงาน

วันที่ 3 มีนาคม 2566

- การบรรยาย งานที่ 4 “ดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น โดยทำการเก็บพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ จากพื้นที่ตัวอย่างมาทำเป็นแม่แบบ รวมทั้งนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของโครงการ อพ.สธ. ใน 2 หัวข้อย่อย ดังนี้

- 1) การฟื้นฟู บำรุงรักษา ขยายพันธุ์ โดยการเพาะและขยายพันธุ์ แล้วจึงแจกจ่ายให้กับชุมชน
- 2) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ

- การบรรยาย งานที่ 5 “งานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของโครงการ อพ.สธ. อย่างถูกต้องใน 2 หัวข้อย่อย ดังนี้

- 1) การรวบรวมและการบันทึกข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น : บันทึกข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญา

2) ระบบการจัดเก็บและสืบค้นได้ : เอกสาร และคอมพิวเตอร์

- การบรรยาย งานที่ 6 “งานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น” โดยวิทยากร อพ.สธ. เพื่อทำความเข้าใจงานสนับสนุนการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของโครงการ อพ.สธ. ใน 2 ประเด็นย่อยดังนี้

- 1) สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช : การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ถูกต้อง การส่งเสริมงานสร้างจิตสำนึกในด้านต่าง ๆ
- 2) สนับสนุนในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนาจความสะดวกต่างๆ และการปฏิบัติการจัดเก็บและสืบค้นพันธุ์ไม้จากพื้นที่ตัวอย่าง

การประเมินผลการอบรม

บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรมฯ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมผ่านแบบสอบถาม จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 88.52 ของผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด 61 คน ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 83.3

วิธีการประเมินผล

- จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมรวม 61 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 38 คน และเพศชาย 23 คน ในจำนวนนี้มี 54 คนที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศหญิง 37 คน และเพศชาย 17 คน ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถจำแนกตามหน่วยงาน ได้ดังนี้

ลำดับ	อาชีพผู้เข้าอบรมฯ	จำนวน / คน
1	ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	46
2	ครู/อาจารย์ ผู้สอนระดับประถม หรือมัธยมศึกษา	3
3	อาจารย์/เจ้าหน้าที่/บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัย	4
4	ผู้บริหารสถานศึกษา	1

ประเด็น/หัวข้อประเมินความรู้และความเข้าใจภายหลังการอบรม

ลำดับ	ประเด็น/หัวข้อคำถาม
1	ความรู้และความเข้าใจแนวทางงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นในภาพรวม
2	ความรู้และความเข้าใจกระบวนการทำงานงานที่ 1 งานปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น
3	ความรู้และความเข้าใจกระบวนการทำงานงานที่ 2 งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น

4	ความรู้และความเข้าใจกระบวนการทำงานงานที่ 3 งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น
5	ความรู้และความเข้าใจกระบวนการทำงานงานที่ 4 การดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น
6	ความรู้และความเข้าใจกระบวนการทำงาน งานที่ 6 งานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
7	ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา/ดำเนินงานโครงการ
8	การนำความรู้ไปเสริมการดำเนินโครงการในขั้นตอนเริ่มพัฒนาโครงการ และ/หรือ ขั้นตอนการบริหารจัดการดำเนินงาน และ/หรือขั้นตอนประเมินผลและตรวจสอบความถูกต้อง

ผลการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจผู้เข้าร่วมฝึกอบรม

- ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 83.3
- ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.8
- ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ร้อยละ 1.9
- ประมวลผล (หัวข้อที่ 8) การนำความรู้ไปเสริมพัฒนาการดำเนินโครงการในขั้นตอนเริ่มพัฒนาโครงการ และ/หรือขั้นตอนการบริหารจัดการ/ดำเนินงาน และ/หรือขั้นตอนประเมินผลและตรวจสอบความถูกต้อง สรุปผลได้ ดังนี้
  - ร้อยละ 67 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนการบริหารจัดการ/ดำเนินงาน
  - ร้อยละ 59 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนเริ่มพัฒนาโครงการ
  - ร้อยละ 22 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนประเมินผลและตรวจสอบความถูกต้อง

การวัดระดับความพึงพอใจการอบรม

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมฯ ร้อยละ 93.57 อยู่ในระดับ “มาก”

ประเด็นและระดับความพึงพอใจ 3 อันดับแรก

- วิทยากรบรรยายและบรรยายภาคการอบรม ร้อยละ 100 ระดับความพึงพอใจ “มาก”
- เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการอบรม ร้อยละ 91 ระดับความพึงพอใจ “มาก”
- เอกสาร อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการอบรม, อาหารและเครื่องดื่มในการอบรม และการประสานงานและการจัดการของทีมผู้จัด ร้อยละ 87 ระดับความพึงพอใจ “มาก”

